

Розділ 1

Дідько

Не знати й за які гріхи Дідька вигнали з пекла. Тепер він мусив тинятися поміж людьми та робити їм всілякі капості, аби пекельні побратими вибачили його і прийняли назад до свого товариства. Він ходив із міста до міста, із села до села, намовляючи людей на гріх. І чим більше людей послухалося його, піддалося на ці намовляння, тим більше раділо його чорне серце.

Отож і сьогодні, взувши чоботи, накинувши кожушину з обрізаними рукавами та натягнувши на голову капелюха, Дідько помандрував до славного міста Черкас, що розкинулося на правому березі Дніпра-Славути. Дорогою він зустрічав багато людей, що виходили з плугами на свої ниви. Знімаючи з голови капелюха, Дідько вітався зі всіма:

— Доброго вам дня! Доброго здоров'ячка!

А відійшовши далі, бурчав під ніс:

— Щоб вам кобила здохла, бодай вас колька кольнула, бодай поле заросло!

Дійшовши до роздоріжжя, став собі Дідько посередині й почав думати-гадати, кудю йому далі податися. Пора саме була обідня, тож і попоїсти чогось було б добре. Чутливий Дідьків ніс вловив запах диму й вареної страви: хтось готував куліш! Довго не думаючи, нечистий почвалав просто на той запах.

На високій Дніпровій кручі сиділи козаки. Було їх двоє: Іван і Петро. Обое мали пишні чорні вуса й козацькі чуби-оселедці. Одягнені

козаки були в шаровари з червоного сукна й сорочки-вишиванки, підперезані широкими шкіряними поясами. Зі зброї мали шаблі, пістолі й ножі. Коники їхні паслися понад самим берегом, самі ж козаки посідали собі в холодочку й заходилися варити кашу.

— Аби тільки дідько не приніс людоловів, щоби хоч раз спокійно пообідати!

Тільки Петро мовив ці слова, як Дідько відразу ж вискочив із кущів і пришкандибав до козаків.

— Доброго здоров'ячка, панство! Чую, каша у вас гарно пахне. А в мене сало є й тараня! Та ще й горілка!

Козаки не стали проганяти.

— Що ж, сідай до товариства. Як зовешся, чоловіче божий?

— Дідько.

— Тьху! — тільки плюнув козак Іван. — Тоді забирайся з нашого гурту, іродів сину, аби ми тобі зараз пику не натовкли!

Дідько враз перелякався від такої погрози.

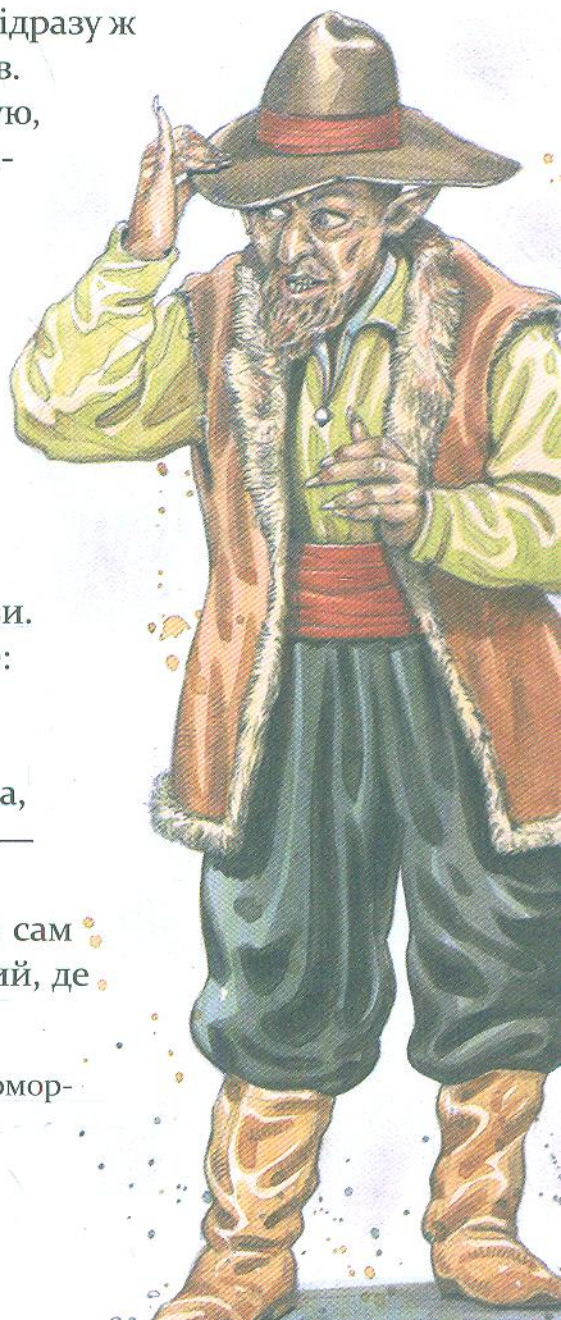
— Та ви мене не бийте, не проганяйте: я вам ще можу знадобитися!

Козаки переглянулися.

— Нехай мене краще поб'є лиха година, ніж має мені нечестивець у пригоді стати! — гукнув Іван.

— Чекай, Іване! — стримав товариш, а сам звернувся до Дідька: — А скажи-но, кудлатий, де зараз орда¹? Знаєш?

¹ Ордою, ординцями інколи називали причорноморських степовиків, які об'єднувалися задля грабунку українських земель (Авт.).

— Може — знаю, а може — й ні, — відповів Дідько. — Зате мені відомо, що тут недалеко живе один пан... У нього грошей — кури не клюють!

— А що мені до того? — гримнув Іван.

Лукавий посміхнувся.

— Кому ж не потрібні гроші, золото? Чи, може, ви, козаки, такі багаті?

Іван підвівся й підійшов до берега.

— Дивися, Дідьку, хіба ж це не багатство?

Нечистий підійшов і разом із козаком замилувався широким Дніпром, плакучими вербами над водою, високими кручами й зеленими луками.

— Найдорожче, що є у козака, — це рідна земля. А ще душа його безсмертна. То ж наше діло козацьке — берегти свою душу й боронити рідний край! А тобі, Дідьку, — в очереті сидіти!

При цих словах Іван схопив нечистого за плечі, а тоді дав такого доброго копняка, що Дідько покотився крутим берегом униз, мнучи верболіз і ламаючи деревця, аж поки не плюхнувся у прибережну чорну воду, густо зарослу очеретом. Тільки булькнуло.

Застогнав лукавий. Ледве-ледве він підвівся, обтрусився.

— Ну, постривай, козаче, я тобі цього не подарую!

